

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-V Supplementary Examination: March/April-2023

**Sociology (Optional) Paper-VIII
SOCO8: Methods of Social research**

**Day and Date: Wednesday, 05/07/2023
Time: 12.30 PM To 2.30 PM**

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 is the arrangement of conditions for collection and analysis of data in a manner that aims to combine relevance to the research purpose with economy in procedure.
a) Observation b) Research Design c) Hypothesis d) All of the Above
- 2 Research Design to make
a) Complete Research b) Underway Research c) Before Research d) All of the Above
- 3 The last step of descriptive research design is.....
a) Report b) Conclusion c) An Epilogue d) All of the Above
- 4 Research Design makes research work easier and from that it is easy to draw criteria.
a) Illusionary b) Accurate Conclusion c) Differentiation d) None of these
- 5 is the characteristics of hypothesis.
a) Observation b) Fraud c) Clarity and related to theories d) None of these
- 6 What is the significance of the concept in social research?
a) Helping to understand the problem b) To check the available tool c) Explain the logic of the information d) None of these
- 7 Possible explanations of events in the study subject ---
a) Hypothesis b) Theory c) Facts d) Observation
- 8 The research that is done before comprehensive research is called as follows.
a) Pilot Study b) Historical Study c) School studies d) Research
- 9 Which of the following types does not appear in the research Design
a) Descriptive b) Diagnostic c) Exploratory d) Framework
- 10 is considered to be the last step in the scientific method
a) Collection of facts b) Formulation of problems c) Formation of assumptions d) Report writing
- 11 This is the third step of descriptive research design.
a) Problem formulation b) Observation c) Sample selection d) Report writing
- 12 In research the research design is very
a) Competition b) Religion c) Education d) Importance

- 13 Society has become a..... while studying the researcher
 a) Laboratory b) Exchange c) Conflict d) Cooperation
- 14We cannot leave social values aside when it comes to the sciences
 a) Social b) Political c) Economic d) Cultural
- 15 In observation type the researcher tries to conceal his identity
 a) Non-participant b) Participant c) Semi-participant d) None of these

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Objectives of Social Research
- 2 Theory concept
- 3 Exploratory Research Design
- 4 Difficulty in problem formulation

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Concept of fact gathering
- 2 Selection of techniques of data collection
- 3 Meaning and Definition of Social Research
- 4 Responsibilities and duties of the researcher

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Develop a descriptive research design
- 2 Outline the experimental research design

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 संशोधनाच्या उद्दिष्टाच्या पूर्ततेसाठी निष्कर्षाची संबंधता आणि संशोधन कार्यातील मितव्यय यांची सांगड घालता येण्याच्या दृष्टीने त्यांचे संकलन आणि विश्लेषण करण्यासाठी आवश्यक असणाऱ्या अटींची नियोजित व्यवस्था म्हणजेच..... होय.
 अ) निरीक्षण ब) संशोधन आराखडा क) गृहितके ड) यापैकीसर्व
- 2 संशोधन आराखडा हा..... बनवावा लागतो.
 अ) संशोधन पूर्ण झाल्यावर ब) संशोधन चालू असताना क) संशोधन सुरू होण्यापूर्वी ड) वरीलसर्व
- 3 वर्णनात्मक संशोधनात्मक आराखड्याची शेवटची पायरी म्हणजे.....
 अ) अहवाल लिहिणे ब) निष्कर्षकाढणे क) समारोप करणे ड) यापैकीसर्व
- 4 संशोधन आराखड्यामुळे संशोधन कार्य होते. व त्यातूनच निष्कर्ष काढणे सहज सोपे होते.
 अ) भ्रमदायी ब) अधिक सुलभ क) मतभेद निर्माण करणारे ड) यापैकीनाही
- 5 गृहीताची वैशिष्ट्ये आहेत.
 अ) निरीक्षण ब) फसवेगिरी क) स्पष्टता व सिध्दांताशी संबंधित ड) यापैकीनाही

- 6 सामाजिक संशोधनातील संकल्पनेतील महत्त्व काय ?
 अ) समस्येच्या आकलनास मदत करणे ब) उपलब्धसाधनाची तपासणी करणे क) माहितीतील तर्कसंगती स्पष्ट करणे ड) यापैकी नाही
- 7 अभ्यास विषयातील घटनांचे संभाव्य स्पष्टीकरणे
 अ) गृहीतक ब) सिद्धांत क) तथ्य ड) निरीक्षण
- 8 २२) व्यापक संशोधनच्या आधी जे संशोधनकेले जाते त्यास खालीलपैकी काय म्हणतात .
 अ) पथदर्शक अभ्यास ब) ऐतिहासिक अभ्यास क) शालेय अभ्यास ड) संशोधन
- 9 खालीलपैकी प्रकार संशोधन आराखड्यात दिसून येत नाही .
 अ) वर्णनात्मक ब) निदनात्मक क) अन्वेषणात्मक ड) चोकाटात्मक
- 10 वैज्ञानिक पद्धतीच्या पायऱ्यांमध्ये..... ही शेवटची पायरी मानली जाते
 अ) तथ्य संकलन ब) समस्यासूत्रन क) गृहीतकाचे निर्मिती ड) अहवाललेखन
- 11 ही वर्णनात्मक संशोधन आराखड्याची तिसरी पायरी आहे.
 अ) समस्या सूत्रण ब) निरीक्षण क) नमुना निवड ड) अहवाललेखन
- 12 संशोधनात संशोधन आराखड्यात अत्यंत आहे.
 अ) स्पर्धा ब) धर्म क) शिक्षण ड) महत्त्व
- 13 संशोधकला अभ्यास करताना समाज ही एक..... झाली आहे.
 अ) प्रयोगशाळा ब) विनिमय क) संघर्ष ड) सहकार्य
- 14शास्त्रांच्या बाबतीत आपण सामाजिक मुल्ये बाजूला ठेवू शकत नाही.
 अ) सामाजिक ब) राजकीय क) आर्थिक ड) सांस्कृतिक
- 15 निरीक्षण प्रकारात संशोधक आपली ओळख लपविण्याचा प्रयत्न करतो
 अ) असहभागी ब) सहभागी क) अर्धसहभागी ड) यापैकी नाही

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 सामाजिक संशोधनाची उद्दीष्टे
- 2 सिद्धांत संकल्पना
- 3 अन्वेषणात्मक संशोधन आराखडा
- 4 समस्या सूत्रांणातील अडचण

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 तथ्य संकलन संकल्पना
- 2 तथ्य संकलनाच्या तंत्राची निवड
- 3 सामाजिक संशोधनाची अर्थ आणि व्याख्या
- 4 संशोधकाची जबाबदारी आणि कर्तव्य

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 वर्णनात्मक संशोधन आराखडा विषद करा.
- 2 प्रयोगात्मक संशोधन आराखडा विषद करा.

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-V Supplementary Examination: March/April-2023

Sociology (Optional) Paper-VIII

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 संशोधनाच्या उद्दिष्टाच्या पूर्ततेसाठी निष्कर्षाची संबंधता आणि संशोधन कार्यातील मितव्यय यांची सांगड घालता येण्याच्या दृष्टीने त्यांचे संकलन आणि विश्लेषण करण्यासाठी आवश्यक असणाऱ्या अटींची नियोजित व्यवस्था म्हणजेच..... होय.

अ) निरीक्षण ब) संशोधन आराखडा क) गृहितके ड) यापैकीसर्व

Option 2

2 संशोधन आराखडा हा..... बनवावा लागतो.

अ) संशोधन पूर्ण झाल्यावर ब) संशोधन चालू असताना क) संशोधन सुरू होण्यापूर्वी ड) वरीलसर्व

Option 3

3 वर्णनात्मक संशोधनात्मक आराखड्याची शेवटची पायरी म्हणजे.....

अ) अहवाल लिहिणे ब) निष्कर्षकाढणे क) समारोप करणे ड) यापैकीसर्व

Option 1

4 संशोधन आराखड्यामुळे संशोधन कार्य होते. व त्यातूनचनिष्कर्ष काढणे सहज सोपे होते.

अ) भ्रमदायी ब) अधिक सुलभ क) मतभेद निर्माण करणारे ड) यापैकीनाही

Option 2

5 गृहीताची वैशिष्ट्ये आहेत.

अ) निरीक्षण ब) फसवेगिरी क) स्पष्टता व सिध्दांताशी संबंधित ड) यापैकीनाही

Option 3

6 सामाजिक संशोधनातील संकल्पनेतील महत्त्व काय ?

अ) समस्येच्या आकलनास मदत करणे ब) उपलब्धसाधनाची तपासणी करणे क) माहितीतील तर्कसंगती स्पष्ट करणे ड) यापैकीनाही

Option 1

7 अभ्यास विषयातील घटनांचे संभाव्य स्पष्टीकरणे

अ) गृहीतक ब) सिद्धांत क) तथ्य ड) निरीक्षण

Option 1

8 २२) व्यापक संशोधनच्या आधी जे संशोधनकेले जाते त्यास खालीलपैकी काय म्हणतात .

अ) पथदर्शक अभ्यास ब) ऐतिहासिक अभ्यास क) शालेय अभ्यास ड) संशोधन

Option 1

9 खालीलपैकी प्रकार संशोधन आराखड्यात दिसून येत नाही .

अ) वर्णनात्मक ब) निदनात्मक क) अन्वेषणात्मक ड)चोकाटात्मक

Option 4

10 वैज्ञानिक पद्धतीच्या पायऱ्यामध्ये..... ही शेवटची पायरी मानली जाते

अ) तथ्य संकलन ब) समस्यासूत्रन क)गृहीतकाचे निर्मिती ड) अहवाललेखन

Option 4

11 ही वर्णनात्मक संशोधन आराखड्याची तिसरी पायरी आहे.

अ) समस्या सूत्रण ब) निरीक्षण क) नमुना निवड ड)अहवाललेखन

Option 3

12 संशोधनात संशोधन आराखड्यात अत्यंत आहे.

अ) स्पर्धा ब) धर्म क) शिक्षण ड) महत्व

Option 4

13 संशोधकला अभ्यास करताना समाज ही एक..... झाली आहे.

अ) प्रयोगशाळा ब) विनिमय क) संघर्ष ड) सहकार्य

Option 1

14शास्त्रांच्या बाबतीत आपण सामाजिक मुल्ये बाजूला ठेवू शकत नाही.

अ) सामाजिक ब) राजकीय क) आर्थिक ड) सांस्कृतिक

Option 1

15 निरीक्षण प्रकारात संशोधक आपली ओळख लपविण्याचा प्रयत्न करतो

अ) असहभागी ब) सहभागी क) अर्धसहभागी ड) यापैकी नाही

Option 2

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 सामाजिक संशोधनाची उद्दीष्टे

Ans:

2 सिध्दांत संकल्पना

Ans:

3 अन्वेषणात्मक संशोधन आराखडा

Ans:

4 समस्या सूत्रांनातील अडचण

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 तथ्य संकलन संकल्पना

Ans:

2 तथ्य संकलनाच्या तंत्राची निवड

Ans:

3 सामाजिक संशोधनाची अर्थ आणि व्याख्या

Ans:

4 संशोधकाची जबाबदारी आणि कर्तव्य

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 वर्णनात्मक संशोधन आराखडा विषद करा.

Ans:

2 प्रयोगात्मक संशोधन आराखडा विषद करा.

Ans:
